

# Att förhindra legionella

**Här är några råd och tips till dig som är fastighetsägare för att förebygga och åtgärda legionella. Legionella är en bakterie som kan orsaka legionellainfektion. Genom bra underhåll och egenkontroll av vattenledningssystemet kan fastighetsägare och verksamhetsutövare förebygga att legionellabakterier växer till. Om det uppstår problem med legionella i vattensystemet kan det behöva saneras.**

## Vad är legionella?

Legionella är en bakterie som förekommer naturligt i sjöar och vattendrag i mycket låga koncentrationer. Bakterierna finns därför också sporadiskt i distributionsnätet för dricksvatten och i andra vattensystem i samhället. Tillväxten av legionellabakterier gynnas av den biofilm som nästan alltid finns på väggarna inne i vattentankar, vattenledningsrör och duschslangar. Biofilmen kan skydda bakterierna både mot desinfektionsmedel och tillfälliga temperaturhöjningar av vattnet.

## Hälsorisker

Legionellabakterier kan orsaka en allvarlig typ av lunginflammation som kallas legionärssjuka. Sjukdomen orsakar dödsfall hos 5–20 procent av patienterna. Smitta kan ske genom inandning av vattendimma som innehåller legionellabakterier, till exempel vid dusch eller bad i bubbelpool. I sällsynta fall sker smitta via hantering av förpackad jord. Att få i sig bakterien via mat eller dryck orsakar inte sjukdom. Legionella smittar inte heller från person till person. Det är oftast människor med nedsatt immunförsvar på grund av ålder, sjukdom eller rökning som blir sjuka. De flesta som utsätts för bakterien insjuknar inte.

## Temperaturen är viktig

Legionellabakterier kan överleva i temperaturin-

tervallet mellan 0 och 50 °C. Det är hög risk att bakterierna tillväxer om temperaturen är mellan 20 och 45 °C och vattenomsättningen i vattenledningarna är låg. Därför bör temperaturen vara lägst 60°C i varmvattenberedare och lägst 50°C vid alla tappställen och i eventuell cirkulationsledning. På grund av skållningsrisken bör temperaturen vid tappställen inte överstiga 60 °C. Temperaturen på kallvattnet bör inte överstiga 20 °C.

### Viktiga temperaturer att ha koll på

Legionellabakteriens överlevnadsområde	0–50 °C
Legionellabakteriens tillväxtområde	20–45 °C
Lägsta temperatur vid tappställe	50 °C (38 °C vid risk för olycksfall)
Högsta temperatur vid tappställe	60 °C
Lägsta temperatur i varmvattenberedare	60 °C

Var god vänd ►

## Skötsel av vattensystem

För att förebygga att legionellabakterier växer till behöver fastighetsägare och verksamhetsutövare ha ett bra underhåll och egenkontroll av vattensystemet. Vattensystemet bör rensas från riskkonstruktioner där vatten kan bli stillastående och temperaturen gynnsam för tillväxt. Exempel på riskkonstruktioner är rör med proppade avsticker, handdukstorkar anslutna till tappvattensystemet, dålig rörisolering, kall- och varmvattenrör monterade i kontakt och varmvattenberedare med för låg temperatur. Det är även viktigt att ha rutiner för att kontrollera vattentemperaturerna i systemet och att regelbundet spola vid tappställen som används sällan, till exempel i städskrubbar eller utrymmen som stått tomma en längre tid. Det är särskilt viktigt med förebyggande skydd mot legionellabakterier i byggnader som betjänar riskgrupper och i sådana system som har duschar eller blandare med en reglerad temperatur på 38°C, till exempel i sjukhus och bostäder för äldre.

### Viktiga punkter att kontrollera och journalföra i ett egenkontrollprogram för vattensystem är:

- Rutiner för att kontrollera både kall- och varmvattentemperaturer.
- Rutiner för att genomföra regelbunden spolning vid tappställen och duschar som sällan används.
- Rutiner för spolning av tappställen om delar av en byggnad har stått tom under en längre tid.
- Rutiner för åtgärder vid konstaterade förhöjda nivåer av legionella.

## Provtagning

Vid problem med legionella i vattensystemet kan det behöva tas prover för att felsöka systemet och för att följa upp effekten av saneringsåtgärder. Du bör då ta kontakt med en sakkunnig konsult inom området. Proverna ska analyseras av ett laboratorium som är ackrediterat av Swedac.

## Sanering

Det finns olika typer av saneringsmetoder, till exempel hetvattenspolning och kemisk sanering med klor eller ozon. Hetvattenspolning ger ofta inte en varaktig effekt och bedöms generellt inte som en tillräcklig saneringsåtgärd. För att saneringen ska ge bra resultat är det viktigt att den

når ut i hela vattensystemet och alla tappställen. Det kan vara svårt att få bort legionellabakterier från vattensystem och du som fastighetsägare bör därför ta hjälp av erfarna konsulter inom området.



### Kontakta oss

Om du har du frågor eller vill ha mer information är du välkommen att kontakta miljöförvaltningen.

Telefon: 040-34 35 15  
E-post: miljo@malmo.se

**Läs mer**  
**Boverket**  
boverket.se

**Folkhälsomyndigheten**  
folkhalsomyndigheten.se

**Miljöbalken**  
riksdagen.se